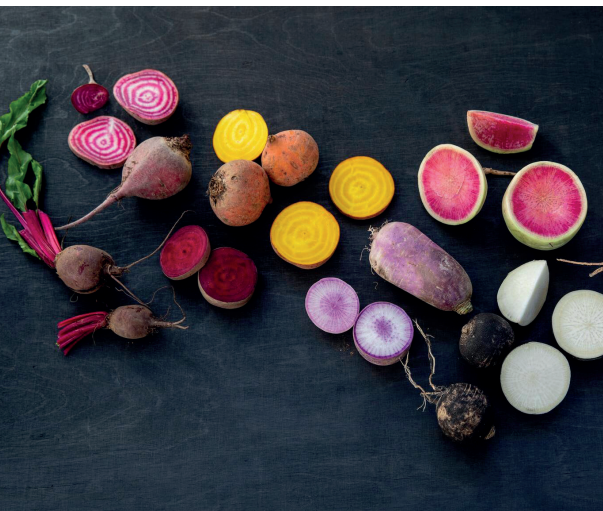

Hållbarhets- program

MARTIN & SERVERA LOGISTIK

MARTIN & SERVERA RESTAURANGHANDEL

2024-2030

En god kraft

Hållbarhet är en av hörnstenarna i Martin & Servera-gruppens strategi. Vi vill vara en god kraft. För oss är långsiktighet och hållbarhet självklart. Genom att systematiskt arbeta med miljö och sociala frågor med tydliga mål, aktiviteter och uppföljning ska hållbarhetsarbetet enkelt kunna följas av både kunder och medarbetare.

Martin & Serveras kunder ska vara trygga i sitt val av samarbetspartner och det ska vara enkelt för kunderna att ta beslut som är bra för människor, djur och natur. Därför driver vi viktiga hållbarhetsfrågor på ett långsiktigt sätt. Vi tror på att vara hållbara tillsammans med kunder, leverantörer och andra i branschen.

Ambitionen är att vara branschledande inom hållbarhet. Därför har vi beslutat om ett antal hållbarhetsmål som ska driva den egna verksamheten och restaurangbranschen i en hållbar riktning.

Hållbarhetsarbetet är en självklar del av affärerna – både i vardagen och på lång sikt. Vi tror på att integrera dessa frågor i verksamhetens dagliga arbete. Det ökar kunskapen internt om hållbarhetsfrågor och skapar ett engagemang i hela organisationen.

Vi har delat in hållbarhetsfrågorna i tre fokusområden – *verksamheten*, *människorna* och *erbjudandet*. Inom varje område finns tydliga målsättningar och aktivitetsplaner som löpande mäts och följs upp.

Hållbarhetsprogrammet sammanfattar de ställningstaganden vi gjort som påverkar verksamhetens löpande arbete – och listar samtidigt de långsiktiga hållbarhetsmål Martin & Servera strävar mot.

Hållbarhetsprogrammet beskriver arbetet inom de två fokusområdena *verksamheten* och *erbjudandet*.

Det här hållbarhetsprogrammet gäller två av bolagen i företagsgruppen - Martin & Servera Restauranghandel och Martin & Servera Logistik.

Erbjudandet

Detta fokusområde rör Martin & Serveras erbjudande av varor, tjänster och service till kunderna. De varor vi erbjuder ska produceras med omsorg om människor, djur och natur. Det ska vara lätt för kunderna att göra medvetna och hållbara val.

Vi utvecklar tjänster som hjälper kunderna att minska sin klimatpåverkan.

Martin & Serveras mål

Mål nr	Mål	Kommentar
1	2025 har svinnet halverats.	Basår 2018. Mäts i förhållande till sålda kg.
2	2025 innehåller (de kommersiella) avtalen med våra leverantörer av märkesvaror krav på mer hållbar oljepalm från accepterade verifieringar.	Redan idag är all palmolja i egna märkesvaror 100 % certifierad. Målet är formulerat för att överensstämma med det åtagande vi har gjort i och med vårt medlemskap i Svenska plattformen för riskgrödor. Omfattar användning av direkt användning av oljepalm och indirekt via foder med oljepalm.
3	2025 innehåller (de kommersiella) avtalen med våra leverantörer av märkesvaror krav på mer hållbar soja från accepterade verifieringar.	Målet är formulerat för att överensstämma med det åtagande vi har gjort i och med vårt medlemskap i Svenska plattformen för riskgrödor. Omfattar användning av direkt användning av soja och indirekt via foder med soja.
4	År 2028 ska 67% av försäljningsvärdet komma från leverantörer med egna vetenskapliga klimatmål.	
5	Minskning med 30% av livsmedelsförsäljningens klimatpåverkan till 2030 med basår 2021.	2024 ska Restauranghandeln ha en tydlig handlingsplan med pågående aktiviteter för att minska klimatpåverkan från livsmedelsförsäljningen med 30% till 2030.
6	2030 består 20 procent av försäljningen till privata kunder och 50 procent av försäljningen till offentliga kunder av ekologiska och miljömärkta varor.	2024 ska Restauranghandeln ha pågående aktiviteter för att ta fram nya miljömärkta artiklar, samt utbilda säljkåren inom hållbarhetsmärkning.
7	2025 är alla förpackningar av plast materialåtervinningsbara.	Hänsyn måste tas till andra miljömål som t ex matsvinn. Martin & Servera har antagit samma målsättning som Svensk Dagligvaruhandel.
8	2030 ska fossil råvara i samtliga förpackningar vara utbytt till återvunnen eller förnybar råvara.	

Så arbetar vi för att skapa ett hållbart erbjudande

Martin & Servera erbjuder ett brett sortiment av hållbarhetsmärkta varor, men också utbildning, tjänster och rådgivning som ökar kundernas kunskap inom hållbarhetsområdet. Vi driver försäljning av hållbara varor och utesluter varor som inte motsvarar våra krav på miljömässig och social hållbarhet. Vi vill att varorna i sortimentet är hållbart producerade med fokus på bra arbetsförhållanden, låg miljöpåverkan och god djursorg.

Hållbarhetsmärkt sortiment

Sortimentet av hållbarhetsmärkta produkter växer ständigt, såväl på bredden som på djupet. Märkningar som ingår är KRAV, EU-eko, MSC, ASC, Rainforest Alliance, Fairtrade, Svanen och Bra Miljöval. Produkterna är lätta att hitta i e-handeln där de är märkta med Hållbara val.

Vi väljer bort varor som är särskilt oetiska eller miljömässigt ohållbara.

Proteinskiftet från animaliskt protein till vegetabiliskt är en viktig trend för en mer hållbar kost. Vi erbjuder ett brett sortiment av växtbaserade produkter.

Palmolja

Den palmolja som finns i livsmedelsprodukter som vi har produktansvaret för, det vill säga egna märkesvaror (EMV) och import från tredjeland, är 100 procent certifierad enligt nivån "segregerad", vilket innebär att all palmolja är certifierad och spårbar.

Dialog förs med märkesvaruleverantörer om att de ska påverka sina respektive underleverantörer, så att vi gemensamt uppnår målet att all palmolja som används i livsmedelsproduktion är certifierad och spårbar.

Fisk & skaldjur

Vi bidrar till levande hav och sjöar samt ett hållbart, välskött fiske och odling genom att:

- aktivt justera sortimentet för att ersätta icke certifierade varor med certifierade
- alltid certifiera egna märkesvaror så snart tillgänglig volym finns
- i marknadsföringen prioritera fisk- och skaldjursvaror som är tredjepartscertifierade enligt MSC, ASC och KRAV, före varor utan certifiering

För fisk- och skaldjursvaror som inte är tredjepartscertifierade tar vi beslut om vilka arter, vilka ursprung och vilka fångstmetoder vi godkänner eller *avstår från* att sälja baserat på information från miljöorganisationer, myndigheter och branschorganisationer.

Soja

Vi tar ansvar för att den soja som används i djurfoder, för produktionen av animaliska livsmedel, samt i sojabaserade livsmedelsprodukter, premierar ansvarsfull produktion oavsett om varan har svenskt eller utländskt ursprung. Det gäller de varor vi har produktansvaret för, det vill säga egna märkesvaror (EMV) och importvaror från tredje land. Av praktiska skäl säkerställs

detta genom köp av certifikat. Den soja som används i våra egna märkesvaror är certifierad av oberoende tredje part enligt en trovärdig standard, som inkluderar såväl sociala, miljömässiga som ekonomiska kriterier (RTRS, ProTerra eller KRAV).

Dialog förs med märkesvaruleverantörer av animaliska livsmedel om att de ska påverka sina respektive försörjningskedjors val av foder, så att vi gemensamt uppnår målet hållbart producerad soja alternativt annat hållbart foder i primärproduktionen. Dialog förs också med märkesvaruleverantörer av sojabaserade livsmedelsprodukter om att de ska premiera ansvarsfullt producerad soja.

Antibiotika och djuromsorg

Vid förhandling med nya leverantörer och vid omförhandling med befintliga leverantörer ställer Martin & Servera följande krav gällande antibiotika:

- Antibiotika ska inte användas i tillväxtbefrämjande syfte.
- Antibiotika får endast användas efter ordination av veterinär.
- Utförlig dokumentation om användning av antibiotika, inklusive via foder och vatten, ska finnas. Ansvarig veterinär ska regelbundet gå igenom och signera denna.
- Om antibiotika återkommande används till alla djur i en viss ålderskategori ska skälen dokumenteras, utredning ska genomföras av veterinär och ett åtgärdsprogram för att motverka hälsoproblemen ska tas fram och tillämpas.
- En hälsoplan med rutiner för förebyggande hälsovård och minskad smittspridning ska finnas och följas. Planen ska ha fokus på strategiskt förebyggande djurhälsoarbete inklusive smittskydd.

Vi säljer inte nötkött från renrasig Belgian Blue. Vi säljer inte animalieprodukter från uppfödning där tvångsmatning förekommer. Vi säljer inte gödkalvkött.

Plast

Plast är ett mycket användbart material som finns i allt från förpackningar och engångsmaterial till kläder och bilar. Plast kan bidra till ett hållbart samhälle bland annat genom att dess låga

vikt leder till energibesparingar, och genom att plastförpackningar skyddar mat och andra värdefulla varor som på så sätt håller längre.

Användningen av plast kan också skapa allvarliga miljöeffekter såväl regionalt som globalt, vilket under senare tid fått stort fokus i media och i miljödebatten;

- Negativa miljöeffekter av de plaster som tillverkas av fossil råvara.
- Vissa plasters innehåll av miljö- och hälsofarliga tillsatser.
- Plastavfallets starka koppling till marin nedskräpning liksom mikroplaster i haven.

Vårt övergripande mål vad gäller plast är minskad klimat- och miljöbelastning samt minskad nedskräpning. Vi vill "minska, återanvända och återvinna" samt öka användningen av återvunnen och biobaserad/förnyelsebar plast där det är möjligt och i enlighet med aktuella lagar och regler.

Martin & Serveras uppförandekod

Vi ställer krav på att alla leverantörer ska följa vår uppförandekod. Den undertecknas som en del av det kommersiella avtalet. Martin & Servera är medlemmar i den globala organisationen amfori BSCI (Business Social Compliance Initiative) och vår uppförandekod är harmoniserad med Amfori BSCI:s uppförandekod och ETI:s (Ethical Trading Initiative) uppförandekod. Kraven i uppförandekoden gäller också leverantörers underleverantörer. Kraven omfattar:

- Säker och hälsosam arbetsmiljö.
- Anställdas rättigheter.
- Miljö, resursanvändning och påverkan på lokalsamhället.
- Etisk affärspraxis, antikorruption och mutor.
- Djuromsorg.

Arbetet med uppförandekoden är en naturlig del i vår process för leverantörssamarbete. Grundlig bedömning av nya leverantörer, dialog, utvärdering, revisioner, utbildning och gemensamma projekt är några av de verktyg som används.

Verksamheten

Det här fokusområdet handlar om hur Martin & Servera använder resurser i egen verksamhet. Vi arbetar för minskat svinn, reducerad klimatpåverkan och lägre energiförbrukning.

Martin & Serveras mål

Mål nr	Mål	Kommentar
1	2025 har svinnet halverats.	Basår 2018. Mäts i förhållande till sålda kg.
2	2025 har vi uppnått en 10% energieffektivisering i våra fastigheter.	Basår 2022. Mäts i förhållande till sålda kg (exklusive laddningen av elbilar och ellastbilar).
3	2025 ska 75 % av all slutdistribution till kund ske med fossilfri leverans.	Avser alla distributionstransporter till kund, både med egna och externa bilar.
4	100 % fossilfria transporter i egen verksamhet efter 2025.	Avser mellantransporter och distributionstransporter utförda i egen regi.
5	2030 har Martin & Servera minskat klimatpåverkan i egen verksamhet med 70%.	Basår 2023. Omfattar klimatpåverkan från egen verksamhet (godstransporter, energi, köldmedia och tjänsteresor).

Så arbetar vi för att bli mer resurseffektiva

För att minska klimatpåverkan, energiförbrukning och svinn arbetar vi med effektiv och hållbar logistik, investeringar i klimatsmart teknik för fordon och fastigheter, förnybar energi och med innovativa grepp för att minska svinn.

Köldmedia

Vi minskar klimatpåverkan från kyl- och frysanläggningar genom att fasa ut HFC och andra köldmedier med hög klimatpåverkan. Istället används endast ammoniak (GWP 0) eller koldioxid (GWP 1) som köldmedier.

Energiförbrukning i fastigheter

Vi köper förnybar el från vattenkraft, sol och vind. Vi genomför regelbundet energikartläggningar. Värme från kylkompressorer återvinns och används för uppvärmning av våra lokaler. LED-belysning installeras i samtliga lagerutrymmen, ombytesrum och hygienutrymmen.

Transporter till kund och mellantransporter

Våra transportavdelningar ser till att lastbilarna som avgår från Martin & Serveras lager är välfyllda, att lastbärare (rullburar och pallar) packas ordentligt och i möjligaste mån är fullt lastade. Investeringen i ett nytt ruttplaneringssystem underlättar planeringen av våra transporter så att bilarna kör effektivt – så få kilometer som möjligt, till så många kunder som möjligt.

Bränsleförbrukning och klimat- och miljöpåverkande utsläpp från transporter är prioriterade frågor. Vi utvärderar löpande alternativa bränslen och tillgänglig fordons- och motorutveckling för att kunna minska miljö- och klimatpåverkan från våra transporter.

Våra befintliga lastbilar drivs, i mån av tillgång, av biobränslen som biogas, etanol, RME, HVO. Vi investerar i lastbilar som drivs av el och biogas. Vi deltar i forsknings- och utvecklingsprojekt kring hållbara transporter och ny fordonsteknik. Vi för en kontinuerlig dialog med fordonstillverkare om den tekniska utvecklingen.

Svinn

Vårt arbete för att minska svinn består av flera delar. I avtal och samarbete med leverantörerna optimerar vi varuflöden och ser till att rätt sortiment utvecklas i samarbete med våra kunder. Vi ser till att hantera varorna med varsamhet i våra lager och under transport för att minimera skador. Vi driver olika samarbeten med kunder och hjälporganisationer för att sälja eller donera varor som annars skulle riskera att inte hinna förbrukas under angiven hållbarhetstid.

Läs mer om hur vi kontinuerligt utvecklar vårt hållbarhetsarbete på martinservera.se.